

Rapporten

Aalders-Vorstman M. 1995. Herfst- en wintertellingen in de Brunstingerplassen 5. Inventarisatie 1992/93, 1993/94 en 1994/95. Vogelwerkgroep van de KNNV, afdeling Assen. 16 pp. (Scheldestraat 59, 9406 PG Assen).

Het verslag bevat vogeltellingen die zijn uitgevoerd in juli tot en met februari/maart volgens de methode van de integrale gebiedstelling. De plassen zijn wekelijks (in juli en augustus zelfs 2x/week) volgens een vaste route onderzocht, per seizoen 42-43 bezoeken!. Twintig leden van de vogelwerkgroep tekenden voor het veldwerk. Het gebied wordt al jarenlang op deze manier onderzocht (zie besprekingen in Drentse Vogels 4 en 6).

De Brunstingerplassen beslaan c. 75 ha heide met vennen, dichtgegroeide stuifzanden en verschaalde voormalige akkers. Er zijn in de drie "winters" resp. 83, 90 en 84 vogelsoorten aangetroffen. Het verslag is flink gevuld met overzichten met alle waarnemingen per teldatum en vergelijkingstabellen over verschillende jaren. Het nut van de tabellen is mij soms duister. Wat kan een lezer bijvoorbeeld leren uit het feit dat er in 1988/89 t/m 1994/95 resp. 32, 32, 31, 27, 33, 31 en 32 soorten vaker dan tien keer zijn gezien? De waarnemingen in het verslag zijn verder niet uitputtend bewerkt. Van de overtrekkende vogels is bijvoorbeeld steeds de trekrichting op veldkaarten ingetekend, maar er is nog niets mee gedaan. Het rapport voldoet echter uitstekend als basisverslaglegging. Hopelijk maakt de vogelwerkgroep tien jaar tellingen van de Brunstingerplassen af, om daarna met een mooi overzichtsartikel voor Drentse Vogels op de stoep te staan. (Peter Venema)

Aalders-Vorstman M. 1996. Herfst- en wintertellingen in het Landgoed Kortewegs Bos Diependal. Inventarisatie 1992/93, 1993/94 en 1994/95. Vogelwerkgroep KNNV, afdeling Assen. 22 pp. (Scheldestraat 59, 9406 PG Assen)

Op verzoek van de eigenaar van landgoed Korteweg startte de VWG hier in 1992 met vogelonderzoek (BMP en herfst/wintertellingen). Het onderhavige verslag bespreekt drie "winterseizoenen" (juli t/m februari/maart). Opzet van het onderzoek en verslag zijn vrijwel identiek aan het hierboven besproken rapport. Pe4r seizoen is het gebied 33 tot 37 keer bezocht.

Het gebied omvat c. 114 ha bos, cultuurground, heide, veen en water. Er zijn in één seizoen maximaal 96 vogelsoorten gezien. Ik mis in het verslag een kaart met de gebiedsbegrenzing en het grondgebruik in de verschillende jaren. Ook de telroute is onvindbaar. De vogelwerkgroep werkt heel beschaafd: "Het is niet nodig door bosschages te struinen, over hekken te klimmen of over sloten te springen." Dit verklaart waarom bijvoorbeeld de Houtsnip niet vaker dan één keer per seizoen is waargenomen. Wie graag mag struinen, kan nu z'n gang gaan: in dit verslag valt genoeg leuks te ontdekken. (Peter Venema)

Kleine J. & van Eerde K. 1996. Fauna-inventarisatie Dwingelderveld en omgeving 1995. Rapport in eigen beheer, Dwingeloo. 262 pp. (Davidshoeve 1, 7991 PB Dwingeloo).

Het is bewonderenswaardig wat die heren (nog steeds geen dames) onder aanvoering van Joop Kleine elk jaar tot stand brengen. In dit verslag, met de mooie omslagillustratie van een Zwarte Stern door Ulco Glimmerveen, worden we om de oren geslagen met grote aantallen veld- en bureau-uren (beide opstellers staken er 1400 uren in, goed voor 175 werkdagen van acht uur), resulterend in een gedegen overzicht van alles wat vliegt, loopt, kruipt en zwemt.

In 1995 werden in het gebied grootschalige beheersmaatregelen uitgevoerd, bedoeld ter bevordering van een natuurlijke ontwikkeling. Dit had geen noemenswaardige invloed op de broedvogelbevolking (108 soorten, met 18.630 territoria, nagenoeg identiek aan de bevindingen in eerdere jaren).

Monitoring van broedvogels is van groot belang. In 1965-95 gebeurde er van alles in het Dwingelderveld, variërend van menselijk ingrijpen tot vegetatieveranderingen. Monitoring kan aangeven wat het effect van dat alles is. Zo zien we in het Dwingelderveld en omgeving

toenemende aantallen broedvogels in vennen, moerassen, op droge heide, in vochtige graslanden en in houtwallen, singels en naaldbossen. In natte open heide, heide met opslag en loofbos zijn de trends minder duidelijk. Waar de stand in heide en bossen min of meer stabiel blijft, neemt de diversiteit in cultuurland geleidelijk toe. Welke conclusies moet je hieruit trekken? Wellicht dat het onderzoek op het Dwingelderveld daar op den duur antwoord op kan geven. Doorgaan dus heren! (Yzaak de Vries)

Koopman-Geurts E.M. & Koopman F.H. 1996. Broedresultaten 1995 op de Lokkerij en in de omgeving. Jaarverslag 1995 van de Stichting Ooievaardbuitenstation "De Lokkerij" Reestdal, De Wijk. 16 pp. (Schiphorsterweg 28, 7957 NV De Wijk).

Gemiddeld aantal eieren, uitgekomen en uitgevlogen jongen van Ooievaarders in de omgeving van De Wijk (inclusief klein deel van ZW-Drenthe) over 1991-95 (helaas zonder vermelding van het aantal paren waarover dat werd berekend), in vergelijking met de landelijke gegevens. In 1995 55 paren rond De Wijk, inclusief paren zonder broedresultaat, met 107 volgroeide jongen. Per geval uitgesplitst, waarna enkele opmerkelijke waarnemingen de revue passeren. Veel sterfte onder nestjongen als gevolg van slecht weer van half mei tot half juni. Verder wat ringmeldingen, bric-à-brac over trek en meldingen van buitenlands-geringde Ooievaarders op de Lokkerij. Het kweken en verzorgen van Ooievaarders op dit station is 15 jaar geleden gestart. Het werk wordt uitgevoerd door vrijwilligers. (Rob G. Bijlsma)

Koopmans M. & Ongenaë J.-P. 1996. Broedvogels van de Wijken van Eleveld en de Kremboong. Rapport in eigen beheer, Groningen. 29 pp + 18 soortkaarten. (Mark Koopmans, Bloemstraat 38, 9712 LE Groningen).

De Wijken van Eleveld (59 ha) en Kremboong (31 ha) werden in 1995 op BMP-wijze op broedvogels geïnventariseerd. Vooral Kremboong heeft een roemruchte historie. Dit bos op keileem werd in 1888 aangeplant en kende 40 jaar later al een bodemflora met *Linnaea*, *Goodyera* en *Locopodium annotinum*. Dit mocht niet verhinderen dat het in 1938 grotendeels werd omgezet tot marginaal bouwland (G.A. Brouwer in Mededelingen van de Botanische Tuinen en het Belmonte Arboretum der Landbouwhogeschool te Wageningen XI, 1967: 33-120). De onderhavige inventarisatie omvatte 7-9 rondes, met een gemiddelde onderzoeksintensiteit van 70 min/ha. Er werden 59 broedvogelsoorten vastgesteld. Deze resultaten worden vergeleken met de provinciale karteringen uit 1980 en 1988 (toen alleen minder algemene broedvogelsoorten werden gedaan). De tussentijdse veranderingen zijn frappant. Nieuwkomers zijn Havik, Zwarte Specht (1x waargenomen in maart 1995 in Wijken van Eleveld), Glanskop (0 in 1980, 6 in 1995 in Wijken van Eleveld), Bonte Vliegenvanger, Appelvink en Geelgors. Verdwenen zijn Steenuil en Braamsluiper. Sterk achteruit gingen Tortelduif, Nachtegaal, Grauwe Vliegenvanger en Wielewaal. De meeste andere soorten gingen vooruit (waaronder Kleine Bonte Specht) of bleven gelijk in aantal. De gegevens worden vergeleken met dichtheden in Oost-Twente, NW-Achterhoek en Limburg. De dichtheden op de y-as van de figuren op pagina 21, 22, 25 en 26 moeten terr./100 ha zijn, in plaats van terr./10 ha. (Rob G. Bijlsma)

Mulder J., Mulder J. & Dijkstra B. 1996. Jaarverslag Vogelwerkgroep Ravenswoud en omstreken. Rapport in eigen beheer. 29 pp. (JM, Meester Lokstraat 22, 8427 RD Ravenswoud).

Overzicht aantalsontwikkeling weidevogels op 3 bedrijven in 1985-1995 (plus lotgevallen legfels in 1995), broedvogelkarteringen in Haulerpolder, rond Fochteloërveen en Ravenswoud, roofvogels in Boswachterij Appelscha en wijde omtrek, braakbalanalyses van Kerk- en Ransuil, telling Oeverwaluw in Weperpolder in 1983-95, idem Huiswaluw in Ravenswoud en Appelscha in 1984-95, Roeken ten ZO van Appelscha (aanwezig sinds 1992, in 1992-95 resp. 3, 61, 89 en 93 nesten), controles nestkasten, telling (2x/dag!) verkeersslachtoffers op traject van 2 km bij Ravenswoud en overzicht ringwerk en losse waarnemingen (vogels, amfibieën en reptielen, vlinders)(Rob G. Bijlsma).

Ottens H.J. & van Manen W. 1996. Broedvogels van noordelijk Midden-Drenthe in 1995. Haandert/Maandert-rapportage 1996/02, Assen.

Onderzoeksgebied van 3360 ha rond Drentse Aa (11% bos, 11% heide, 27% extensief grasland, 46% cultuurland, en nog wat water, bouwsels en wegen). Per deelgebied 2.6-6.7 minuten tijdsbesteding per ha (vergelijkbaar met SOVON/SBB-karteringen). Veel Rode Lijstsoorten vastgesteld, waaronder Watersnip (21), Paapje (8), Roodborsttapuit (8), Tapuit (9) en Geelgors (98). Weidevogeldichtheden zijn omgerekend naar 100 ha landschap, waarbij beekdal als beste gebied uit de bus kwam. Per deelgebied worden aantal territoria per jaar gegeven (vanaf 1992 of later). Verder een summere uitwerking van zeldzame en schaarse soorten, met broedbiologische en andere wetenswaardigheden. (Rob G. Bijlsma)

